

OCAK AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 Şubat 2022

Özet

Tüketici fiyatları Ocak ayında yüzde 11,10 oranında artmış, yıllık enflasyon 12,61 puan yükselişle yüzde 48,69 olarak gerçekleşmiştir. Tüketici yıllık enflasyonundaki artış alt gruplar geneline yayılırken, bu gelişmeye en belirgin katkı enerji fiyatlarından gelmiştir. Ocak ayında döviz kurları istikrarlı bir görünüm sergilerken, emtia fiyatları Omikron varyantına bağlı gerileme sonrasında tekrar güçlü bir artış göstermiştir. Enerji enflasyonu, uluslararası petrol fiyatlarındaki artış ile elektrik, doğal gaz, şebeke suyu gibi yönetilen/yönlendirilen kalemlerdeki gelişmeler neticesinde önemli ölçüde yükselmiştir. Tüketici fiyatları üzerinde başta elektrik olmak üzere enerji maliyetlerindeki artışların ikincil etkilerinin de izlendiği değerlendirilmektedir. Gıda yıllık enflasyonundaki yükseliş alt gruplar genelinde devam ederken, önceki dönemlerde nispeten daha ılımlı seyreden taze meyve ve sebze enflasyonu bu dönemde yüksek artış sergilemiştir. Temel mal fiyatlarındaki artış eğilimi giyim dışı gruplarda daha belirgin olmak üzere sürmüştür. Hizmet enflasyonu ise ulaştırma, lokanta-otel, sağlık ve bakım-onarım alt grupları öncülüğünde yükselmiştir. Alkollü içecek ve tütün ürünleri fiyatlarındaki artışta özel tüketim vergisindeki gelişmelerin yansımaları izlenmiştir. Başta enerji ve metal olmak üzere uluslararası emtia fiyatlarında sektörler geneline yayılan artışlar ile tedarik zincirlerindeki aksamalar neticesinde üretici fiyatları kaynaklı baskılar sürmüştür. Bu görünüm altında, B ve C göstergelerinin yıllık enflasyonları ve ana eğilimlerindeki yükseliş devam etmiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

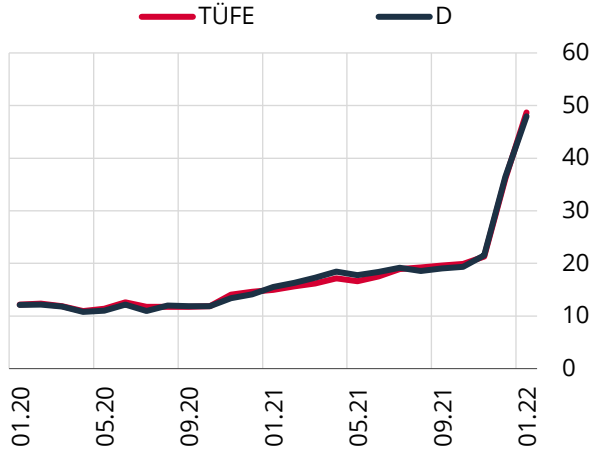
Değerlendirmeler

Ocak ayında tüketici fiyatları yüzde 11,10 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 12,61 puan artarak yüzde 48,69 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 7,77 ve 7,57 puan artarak yüzde 42,66 ve yüzde 39,45 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

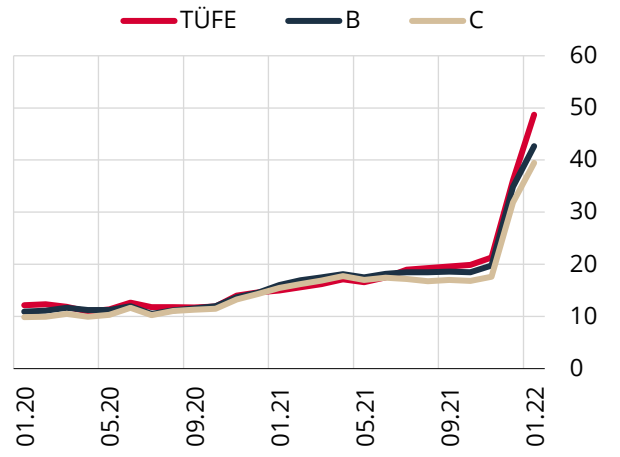
TÜİK tarafından, tüketici endeks sepetinde yer alan ürünler ve ağırlıkları her yıl başında hanehalkı tüketim kalıplarındaki değişimler göz önüne alınarak güncellenmektedir. Bu dönemde bir önceki yıla kıyasla ana grup ağırlıklarında en belirgin değişim temel mal grubunda gerçekleşmiştir. Hizmet grubunun payındaki düşüşe karşın temel mallardaki artış neticesinde, çekirdek enflasyon göstergelerinin sepet içerisindeki ağırlığı yükselmiştir. Alkol-tütün ve işlenmemiş gıda kaynaklı olarak gıda gruplarında düşüş görülürken, enerji ve altın gruplarının ağırlığı artmıştır. Ayrıca, geçtiğimiz dönemde salgından olumsuz etkilenmiş olan lokanta-otel, ulaştırma hizmetleri ve giyim-ayakkabı gibi grupların sepet içerisindeki ağırlığının bir önceki yıla kıyasla arttığı izlenmiştir.

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre enerji, gıda, temel mal, hizmet ve alkol-tütün-altın gruplarının katkıları sırasıyla 4,18; 2,87; 2,20; 2,13 ve 1,23 puan artmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

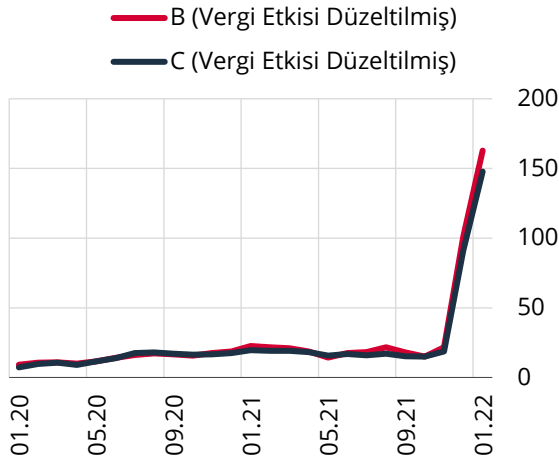

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

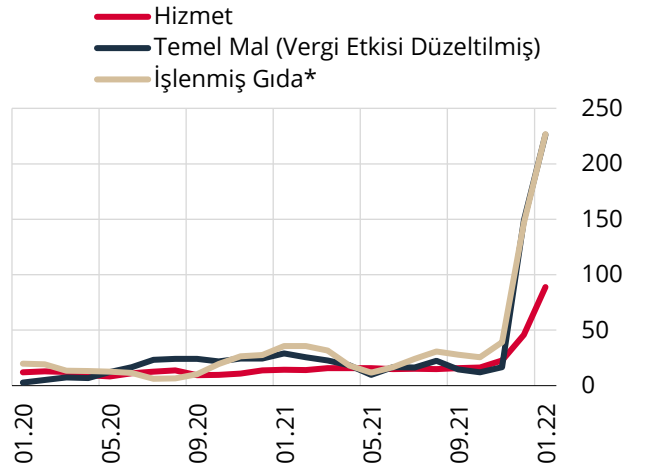

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle, üç aylık ortalamalara göre B ve C göstergelerinin eğilimlerindeki yükseliş Ocak ayında devam etmiştir (Grafik 3). Bu dönemde, enflasyon eğilimi çekirdek göstergeleri oluşturan ana bileşenlerin tamamında belirgin oranlarda yükselmiştir (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

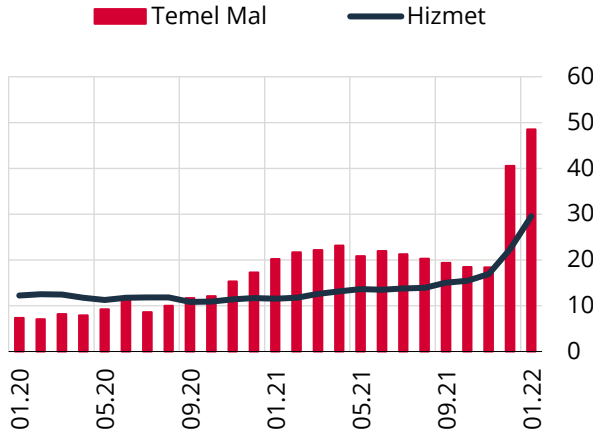
Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

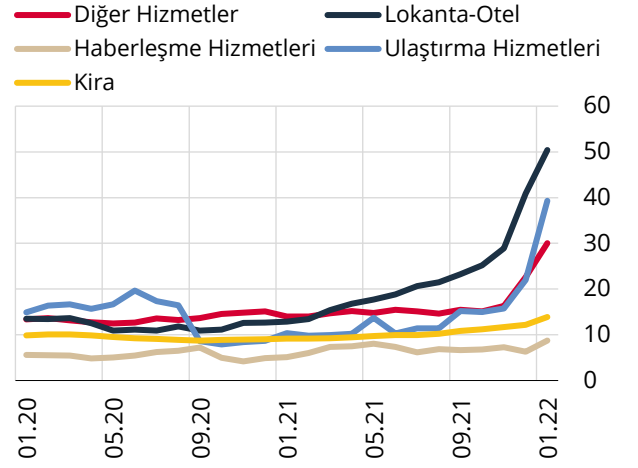
* İşlenmiş gıda grubunda mevsimsel etki bulunmamaktadır.

Hizmet fiyatları Ocak ayında yüzde 7,89 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 7,23 puan artışla yüzde 29,56 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 5). Yıllık enflasyondaki yükseliş grup geneline yayılırken, kira ve haberleşme dışındaki alt gruplarda artışlar belirgin olmuştur (Grafik 6). Lokanta-otel alt grubunda fiyatlar yüzde 8,45 oranında artmış ve yıllık enflasyon yüzde 50,40 seviyesine ulaşmıştır. Ulaştırma hizmetlerinde fiyatlar Ocak ayında yüzde 16,88 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon yüzde 39,31 olmuştur. Son dönem akaryakıt fiyat gelişmeleri ve enflasyonda ulaşılan yüksek seviyeleri takiben, şehir içi ve şehirlerarası yolcu taşımacılığı ile kargo ücretlerinde belirgin artışlar gerçekleşmiştir. Sağlık, bakım-onarım, eğlence ve kültür ile sigorta hizmetleri bu dönemde öne çıkan diğer kalemler olmuştur. Mevsimsel etkilerden arındırılmış veriler, geriye dönük fiyatlama davranışının yaygın olduğu kira alt grubunda yükseliş eğiliminin Ocak ayında hızlandığına işaret etmiştir.

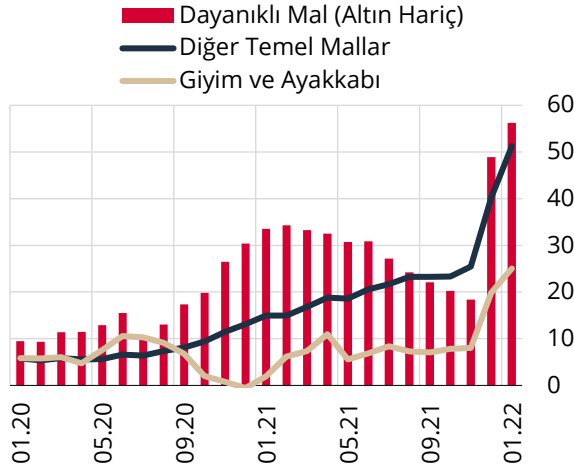
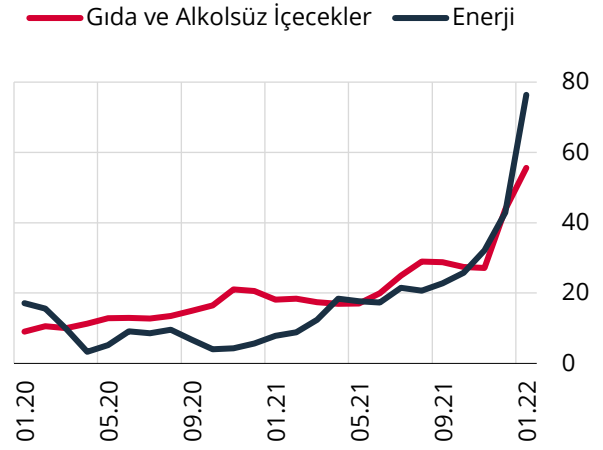
Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

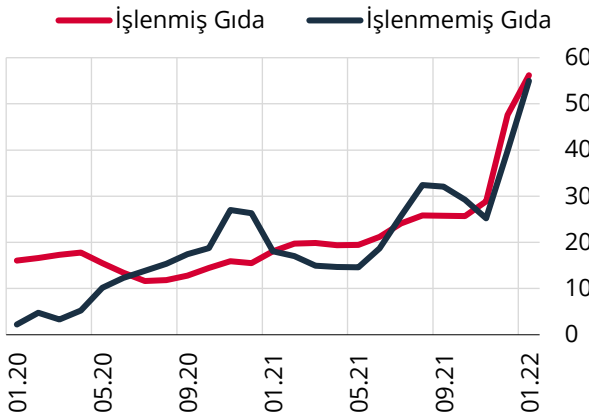
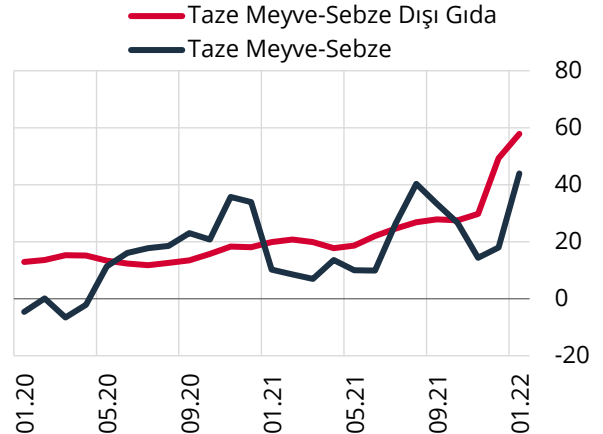
Temel mal yıllık enflasyonu Ocak ayında 7,94 puanlık yükselişle yüzde 48,49 seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde, yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükselmiştir. Dayanıklı mal fiyatları Ocak ayında yüzde 6,43 oranında artarken, grup yıllık enflasyonu yüzde 56,24 olmuştur. Mobilya (yüzde 12,55) ve beyaz eşya (yüzde 15,79) sektörleri fiyat artışlarıyla öne çıkarken, otomobil fiyatları yüzde 1,26 oranında yükselerek, matrah düzenlemesinin de etkisiyle, Aralık ayına kıyasla daha olumlu bir görünüm arz etmiştir. Diğer temel mallarda fiyat artışları başta konutun bakım ve onarımı, kişisel bakım ürünleri ve ev ile ilgili ürünler olmak üzere genele yayılmış ve bu grupta yıllık enflasyon yüzde 51,23 seviyesine ulaşmıştır. Giyim ve ayakkabı alt grubunda Ocak ayı fiyat indirimleri (yüzde -0,41) mevsimsel ortalamalarına kıyasla bu yıl sınırlı olmuştur. Buna rağmen, giyim grubunda yıllık enflasyon yüzde 25,04 ile diğer alt gruplara kıyasla daha düşük seyretmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)**Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)**

Enerji fiyatları Ocak ayında yüzde 27,41 ile yüksek bir oranda artmıştır (Tablo 1). Yönetilen ve yönlendirilen kalemlerden elektrik, doğal gaz ve şebeke suyu fiyatları sırasıyla yüzde 69,96; 21,35 ve 11,87 oranında yükselerek bu gelişmede öne çıkan kalemlerden olmuştur. Bu dönemde yeniden yükselişe geçen uluslararası enerji fiyatları ile akaryakıtta vergi artışlarıyla birlikte akaryakıt (yüzde 23,35) ve tüp gaz fiyatları (yüzde 11,28) yüksek oranlarda artışlar kaydetmiştir. Böylece, yıllık enerji enflasyonu Ocak ayında 33,45 puan yükselerek yüzde 76,38 olmuştur (Grafik 8).

Gıda ve alkolsüz içecek fiyatları Ocak ayında yüzde 10,90 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 11,81 puan yükselerek yüzde 55,61 olmuştur (Grafik 8 ve Tablo 2). Bu dönemde işlenmemiş ve işlenmiş gıda grubunun her ikisinde de (işlenmemiş gıda grubunda daha fazla olmak üzere) yıllık enflasyon artmaya devam etmiştir (Grafik 9). Bu dönemde taze-meyve sebze fiyatları yüksek bir oranda (yüzde 20,82) artarken, bu gelişmede sebze grubu öne çıkmıştır. Fiyat artışları alt gruplar geneline yayılırken, özellikle süt (yüzde 20,83) ile peynir ve diğer süt ürünleri (yüzde 17,96), bakliyat (yüzde 22,11), katı-sıvı yağlar (yüzde 9,97) ve tahıl ürünlerindeki (yüzde 11,17) fiyat artışları dikkat çekmiştir. Böylelikle, yıllık enflasyon taze meyve ve sebze grubunda 26,02 puan artışla yüzde 43,96'ya, diğer gıda grubunda da 8,50 puan artışla yüzde 57,85 seviyesine ulaşmıştır (Grafik 10).

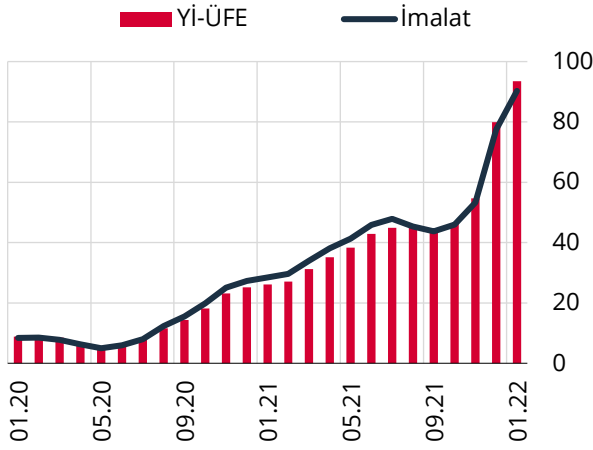
Alkollü içecekler ve tütün ürünleri fiyatları Ocak ayında yüzde 21,90 oranında artmış, yıllık enflasyon yüzde 45,34 seviyesine yükselmiştir. Bu gelişmede, 2021 yılı ikinci yarısında gerçekleşen üretici enflasyonunun ÖTV tutarlarına yansıtılması belirleyici olurken, sektörün yıllık manşet enflasyondaki artışa katkısı 1,21 puan olmuştur.

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda (Yıllık % Değişim)**Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda (Yıllık % Değişim)**

Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Ocak ayında yüzde 10,45 oranında artmış, yıllık enflasyon 13,64 puan yükselişle yüzde 93,53 olmuştur (Grafik 11 ve Tablo 3). Ocak ayında döviz kurları istikrarlı bir görünüm sergilerken emtia fiyatları tekrar güçlü bir artış göstermiştir. Bu dönemde petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının eğilimi yükselmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

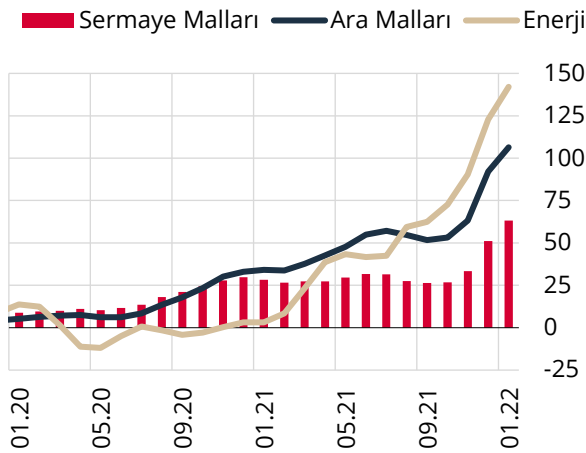

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

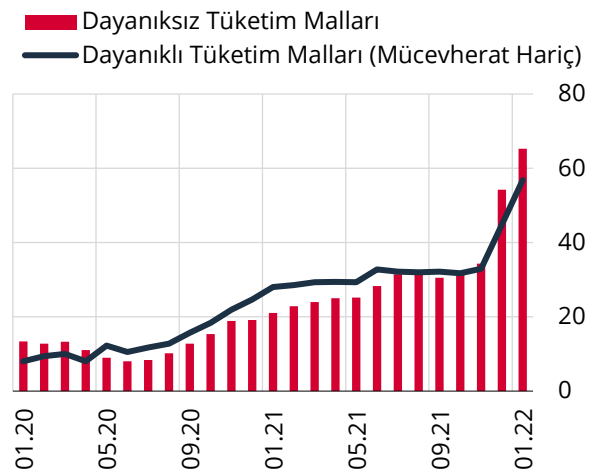

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji ve ara mallarında daha belirgin olmak üzere tüm alt gruplarda yükselmiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Aylık bazda en belirgin artış yüzde 13,14 ile dayanıklı tüketim malları grubunda gerçekleşmiş, bu gelişmede mobilya, ev aletleri ve ulaşım araçları öne çıkmıştır. Enerji grubu Ocak ayı fiyat artışı yüzde 11,92 olarak gerçekleşirken, bu artışta elektrik enerjisinin üretim ve dağıtımı, rafine edilmiş petrol ürünleri, linyit ve doğal gaz fiyatları belirleyici olmuştur. Dayanaksız mal grubunda et, fırın ve diğer gıda ürünleri ile süt ürünleri gibi gıda imalatı kalemleri öne çıkmıştır. Ara malı grubundaki aylık artışta ise kağıt ürünleri, plastik ve kauçuk ürünleri, inşaat ile bağlantılı ürünler ve metal ürünleri belirleyici olmuştur. Sermaye malı aylık fiyat artışında motorlu kara taşıtları ile bunların parça ve aksesuarları, makineler ve metal yapı ürünler ön plana çıkmıştır. Bu gelişmelerle, tüketici fiyatları üzerinde üretici fiyatları kaynaklı baskılar devam etmiştir.

Grafik 13: Enerji, Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Oca.22	Oca.21	Oca.22	Oca.21
TÜFE	11,10	1,68	48,69	14,97
1. Mallar	12,22	1,61	55,82	16,49
Enerji	27,41	3,24	76,38	7,86
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	10,90	2,48	55,61	18,11
İşlenmemiş Gıda	12,11	1,15	54,98	18,08
Taze Meyve-Sebze	20,82	-1,02	43,96	10,22
Diğer İşlenmemiş	7,94	2,38	60,56	22,89
İşlenmiş Gıda	9,82	3,75	56,20	18,11
Ekmek ve Tahıllar	7,69	1,80	61,85	19,05
Diğer İşlenmiş	11,04	4,83	53,15	17,55
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	7,82	0,41	48,70	18,34
Temel Mallar	6,15	0,47	48,49	20,18
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	6,43	1,45	56,24	33,55
Giyim ve Ayakkabı (*)	-0,41	-4,49	25,04	1,91
Diğer Temel Mallar	10,01	2,03	51,23	14,94
Alkollü İçecekler ve Tütün	21,90	0,67	45,34	1,35
Altın	-0,15	-3,02	75,92	48,02
2. Hizmetler	7,89	1,87	29,56	11,52
Kira	2,76	1,23	13,89	9,17
Lokanta ve Oteller	8,45	1,56	50,40	12,89
Ulaştırma Hizmetleri	16,88	2,35	39,31	10,38
Haberleşme Hizmetleri	2,41	0,13	8,74	5,09
Diğer Hizmetler	9,20	2,96	30,04	13,98
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	7,49	1,64	42,66	16,00
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	6,94	1,14	39,45	15,50
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	10,41	1,82	47,96	15,53
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	8,84	1,41	49,34	16,62

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ocak 2022		Ocak 2021	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	11,10	48,69	1,68	14,97
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	25,32	10,90	55,61	2,48	18,11
Alkollü İçecekler ve Tütün	4,31	21,90	45,34	0,67	1,35
Giyim ve Ayakkabı	6,42	-0,24	25,32	-4,37	2,12
Konut	14,12	18,91	48,41	3,02	11,56
Ev Eşyası	8,86	12,82	54,53	2,90	23,25
Sağlık	3,24	11,27	28,63	4,25	16,99
Ulaştırma	16,80	11,15	68,89	1,12	21,43
Haberleşme	3,78	2,16	10,76	0,31	6,32
Eğlence ve Kültür	3,06	8,77	34,81	1,23	9,75
Eğitim	2,03	1,19	18,67	-0,03	6,13
Lokanta ve Oteller	7,11	8,45	50,40	1,56	12,89
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,96	8,09	43,54	1,94	24,53

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ocak 2022		Ocak 2021	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	10,45	93,53	2,66	26,16
Madencilik	3,56	17,36	86,51	2,46	19,17
İmalat	87,43	10,16	90,29	2,73	28,42
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	84,97	10,12	86,21	2,66	29,60
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	76,27	10,66	80,46	2,63	26,06
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtımı	8,29	10,62	138,48	0,72	0,02
Su Temini	0,72	8,61	25,88	15,61	25,88
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		9,84	106,40	2,25	34,08
Dayanıklı Tüketim Malları		13,14	58,49	4,34	29,87
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		13,72	56,81	5,01	28,03
Dayanıksız Tüketim Malları		10,66	65,25	3,28	21,02
Sermaye Malı		9,59	63,25	1,48	28,34
Enerji		11,92	142,06	2,99	3,22

Kaynak: TÜİK.